

PERSONĪBA. ĀRSTA KODS

Sandra Landorfa

Foto: Aigars Hibneris, Kaspars Garda, Ieva Andersone, personīgais arhīvs

"Nekad neesmu gribējis uzvarēt, bet man ārkārtīgi riebjas zaudēt," saka kardiologs Andrejs Ērglis. Ne vien dakteris, bet arī domātājs. No putna lidojuma profesors raugās uz problēmām un mēģina tās risināt. Taču Ērglis ir arī baudītājs, kurš pa īstam mīl literatūru, mežu, kustības, adrenalīnu un dzīvi vispār.

PREZIDENTA SIRDS

**Jums gads sākas visai vētrai-
ni — ar paša sarakstītas grāma-
tas atvēršanu un Valsts prezidenta
glābšanu...**

Jā, šis divas lietas vairāk parādi-
jās uz āru (*smejas*). Mēs par vētrainības
trūkumu sevišķi nesukumstam.

Varoņdarbi katru dienu?

Jā! Mēs visu laiku mācāmies, un,
jo vairāk darām, jo tas vairs nenāk tik
grūti. Tas laikam notiek ar jebkuru sis-

tēmu, valsti, cilvēku — kad mākat darīt
un jums tas patīk, tad darbs nes prieku
un gandarījumu. Oldingtons ir teicis —
lai dzīvi dzīvotu ar baudu tās plašākajā
nozīmē, darbs ir viena no baudām.

Ja visa valsts skatās uz pirk- stiem — vai rokas netrīc?

Operēja profesors Romāns Lācis, Pē-
teris Stradiņš un Uldis Strazdiņš. Es uz-
ņemos atbildību ātrā lēmumu pieņem-
šanā. Priečajos par šo ārstu komandu,
bet skaidrs, ka zināmas šaubas bija —

prezidenta kunga situācija tajā mir-
klī nebija tā spožākā. Tas nenozīmē, ka
mums nav bijuši līdzīgi pacienti, bet,
protams, tas mazliet ir arī Latvijas va-
rēšanas stāsts. Bija idejas — varbūt to-
mēr labāk uzticēt citiem speciālistiem...

Ārpus Latvijas?

Jā! Un tas nav nepareizi. Taču mēs
esam pietiekami daudz operējuši un zi-
nām savu vietu pasaulē — tā ka tā nebi-
ja nekāda avantūra. Mēs tiešām uzskat-
ījām, ka mūsu komanda — kardioloģur-

**Ir šausmīgi grūti ko
iebilst pret argumentu,
ka esat mulķis, bet
skaitļi rāda ko citu...**

gi, kardiologi, anesteziologi, infektologi, aprūpes speciālisti, visa sistēma – ir pietiekami spēcīga.

Un mēs to pierādījām. Pārējais ir valsts augšanas grūtības – domāju, nevajag rīkot ne milzīgas ovācijas, ne pašiem sevi lamāt un bērt pelnus uz galvas, vienkārši – izlabot to, kā mums pietrūkst, jo medicīna ir laba.

Prezidentam pietrūkst sava ārsta, jūs domājat?

Uzreiz iztelojos brēkšanu, ka tā ir

nomenklatūras veidošana, bet, domāju, ir dažas valsts drošības lietas, kas šo sistēmu uzlabotu.

Daži šai sakarā atceras padomju laiku specpoliklīnikas – par to nav runa. Bet sistēmai jābūt sakārtotai – par prezidentu, premjera, ģenerālprokurora, tiesnešu datu aizsardzību, par to, kas runā ar presi.

Skaidrs, ka sabiedrība grib zināt, bet tas jā dara profesionāli, nevajadzētu to darīt no desmit dažādiem avotiem, tad

izplatās baumas, kā jau to redzējām. Tas vienkārši jāreglamentē.

Jūs pats būtu gatavs būt par galma ārstu?

Nu, mani jau tā ir nosaukuši... Bet man ir tāda liela laime – cilvēki no laukiem sūta vēstules, ka viņi priecājosies būt tas galms! (*Smejas.*) Domāju, man īsti nevar pārņemt, ka ārstēju tikai izredzētos. Parasti mani aicina uz gadījumiem, kas nav tik vienkārši. Kaut tagad mums komanda ir tik laba, ka daudzas

Ērglis un pārdabiskais

Šā gada sākumā iznākušajā *Sirds grāmatā* Ērglis apraksta kādu brīnumainu situāciju — deviņdesmito gadu sākumā profesors Uldis Kalniņš kongresā Stokholmā satīcis kādu kungu, kurš teicis, ka pārstāvēt kompāniju *Boston Scientific*, kas ražo ierīces angioplastiju veikšanai. Viņi restorānā ieturējuši kopīgas pusdienas, kuru laikā profesors Kalniņš jaunajam paziņam izgaismojis Latvijas nožēlojamo situāciju medicīnā. Pēc kāda laika Paula Stradiņa slimnīca saņēma trīs kastes ar dārgām ierīcēm angioplastiju veikšanai. Kad ārsti gribējuši sazināties ar labdari, *Boston Scientific* paziņoja, ka šāds cilvēks viņu kompānijā nekad neesot strādājis...

lietas var izdarīt ne sliktāk par mani. Drīzāk es varētu būt konsultants. Redziet, ir daudz ikdienas lietu, kas ārstam jāpieskata, tam nav vajadzīga augstākā raudze. Un profesors nav vienlīdzības zīme labam ārstam. Galvenais, lai ir pacienta un ārsta saskaņa. Lai nebūtu spekulācijas par galma ārstiem — ja veicam 50 operāciju dienā, tad tas galms, kā varat iztēloties, ir ļoti plašs (*smejas*).

RADU BŪŠANA

Jūsu pieminētais Pēteris Stradiņš ir jūsu radnieks?

Jā, mans brālēns. Savukārt ar Uldi Stradiņu kopā esmu mācījies, padomju laikos mēnesi pavadījām armijā — viņš ļoti labi dziedāja (*smejas*).

Pēteris ar tēvu, akadēmiķi Jāni Stradiņu, bija raidījumā *Nacionālie dārgumi* par jūsu dzimtas leģendu Paulu Stradiņu — radās laba sajūta par pēctecību.

Tās lietas notiek diezgan nemanāmi... Sākumā ir noliegums, gribas darīt ko citu. Arī es tikai ar laiku sāku tā pa īstam saprast, ko ir darījis Pauls Stradiņš, Jānis Stradiņš... Viena lieta ir, ko redzam — ārējais veidols, kā izpaužamies žurnālos, televīzijā. Bet dažreiz aiz tā pazūd darbi. Es runāju par Paula Stradiņa nodibinātajiem institūtiem, ideju par slimnīcu, zinātnes pilsētīnu ap Māras diķi — to vajadzētu vēl vairāk sakoncentrēt. Varbūt pat Zinātņu akadēmijai būtu jāpārnāk no Kolhoznie-

ku nama uz Pārdaugavu. Man gan Irina Pilveres kundze, Lauksaimniecības universitātes rektore, teica, ka tā nevaļagot, bet varbūt mums to pili Jelgavā arī vajag atstāt mierā, un lai Lauksaimniecības universitātes studenti nāk uz Pārdaugavas jaunajiem kampusiem — ir jādodomā par komandzinātņi. Bet par ģimeni — visi kādreiz dzīvojam vienā mājā, saspīesti. Iztēlojieties, kā reiz akadēmiķi dzīvoja — divas istabiņas!

Jūsu mamma ir raksturojusi — "komunālņikā"...

Tieši tā! Bet darbi, kas tur radīti... Nezinu, cik daudzi ir lasījuši grāmatu *Lielā zinātnes pasaule un mēs*, bet mani tā ārkārtīgi dziļi iespaidoja jau bērnībā. Tagad pārlasu, un man šķiet,

Ērglis un sasniegumi

- ◆ Latvijas Universitātes profesors, Dr. med.
- ◆ Latvijas Universitātes Kardioloģijas un reģeneratīvās medicīnas institūta direktors
- ◆ Latvijas Kardioloģijas centra vadītājs Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcā
- ◆ Amerikas Kardiologu koledžas un Eiropas Kardiologu biedrības īstenais loceklis
- ◆ Apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni (2003.)

Andrejs Ērglis ar partneri Paulu Feldmani (pa labi) ir nodibinājuši Mārupes tenisa skolu un kopā ar citiem zinātniekiem nodarbojas ar uztura bagātinātāju radīšanu.

Ērglis un dzimta

Andrejs Ērglis ir leģendārā latviešu ķirurga un Latvijas veselības aprūpes sistēmas veidotāja Paula Stradiņa mazdēls. Kaut vectēvu neatceras, bet ir uzaudzis viņa mājā, kas atrodas blakus viņa izveidotajai Paula Stradiņa Klīniskajai universitātes slimnīcai, kur Andrejs Ērglis vada Latvijas Kardioloģijas centru. Viņa mātes brālis ir akadēmiķis, zinātnes vēsturnieks Jānis Stradiņš. Kaut dzimtas ļaudis četru ģimeņu kopā dzīvošanu zem viena jumta atceras kā dažkārt nogurdinošu — ar kašķiem par vienīgo gāzes plīti un vannas istabu —, Stradiņu mājā valdīja īpašs gars. Andrejs atceras, ka katra sīkāka problēma tika skatīta pasaules, filozofiskā, pat reliģiskā kontekstā. Savukārt no tēva, Ērgļu dzimtas puses, Ērgļa senčos ir polārpētnieks Oto Šmits, kura vārdā ir nosaukts krāteris uz Mēness. Stradiņu mājā joprojām dzīvo Andreja Ērgļa mamma Asja Eglīte, arī daktere.

Ērglis un sirds

Andrejs Ērglis mācījās Medicīnas institūta pirmajā kursā, kad 50 gadus "ar sirdi" aizgāja Ojārs Vācietis. Viss kurss esot bijis uz viņa bērēm. Cita izcila dzejnieka Čaka sirds uz trotuāra palika 49 gadu vecumā. Ērglis piemin lauztās sirds fenomenu — kad no pārdzīvojumiem tā krampjaini saraujas un lūst. Dzejnieki par to visdrīzāk nezino, bet varot sajūst. Sirds esot ļoti maiga, emocionāla, tāpēc sieviešu dzimtē un ļoti jāsargā. Tā daudz var paciest fiziski, bet no pārāk asām emocijām plīst. Sirdij ir daudz istabu, kur katrs var staigāt iekšā, ārā, tai ir divi priekškambari. Un kuram gan citam orgānam esot austiņa — ārkārtīgi skaista, maiga. Ojārs Vācietis tulkoja vienu no Andreja Ērgļa mīļākajām grāmatām *Meistars un Margarita*, kur Volands simboliski iešauj tieši sirds kreisā priekškambara austiņā. Bulgakovs bija ārsts un zinātnieks, raksta — tieši kreisajā priekškambarī sakrājas visvairāk trombu.

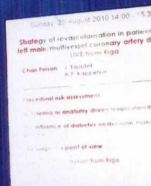

Ērglis un bizness

Andrejs Ērglis ir arī uzņēmējs — ar partneri Paulu Feldmani viņi ir nodibinājuši Mārupes tenisa skolu, kopā ar citiem zinātniekiem nodarbojas ar uztura bagātinātāju radīšanu un sadarbībā ar Pūres uzņēmējiem ražo jaunus, veselīgus produktus.

Laiks steidzas, tāpēc vienmēr jāizdomā kas jauns. "Mēs, Latvija, esam maza valsts, un berzējamies viens gar otru tā, ka dzirksteles šķijas," saka Ērglis. Ar domubiedriem viņš ir nodibinājis zinātnieku un uzņēmēju biedrību — tajā zināšanas un idejas kopā liek fiziķi, ķīmiķi, biologi, tautsaimnieki, kodolfiziķi un pat dizaineri.

Zinātni var uzskatīt par Ērgļa biznesu — ik mēnesi viņam ir vairākas lekcijas ārvalstīs par viņa pētniecisko darbu un jaunākajām sirds ārstēšanas metodēm.

IZGLĀBTĀS TIEŠRAIDĒ

Sirds operācijas tiešraide no Rīgas uz Stokholmu. Tā 2010. gada Eiropas Kardiologu biedrības kongresā noskatījās aptuveni 1000 kardiologu no visas pasaules. Smagi slīmajam pacientam sākās komplikācijas un asiņošana, zālē sēdošajiem aizrāvās elpa, bet Latvijas komanda veiksmīgi tika ar uzdevumu galā.

tā noteikti būtu jāizdod vēlreiz — lai mūsu jaunajiem cilvēkiem varētu radīt to zinātnes prieku un entuziasmu. Tagad saprotu, ka tur viss ir fenomenāli pateikts. Un zinātnie ir vienīgais, kas mums Latvijā ir! Mums nav naftas, izrakteņu, milzīgas gāzes krātuves, mums pašiem viss jāizdara — ar savām rokām un galvām. Un zinātnie mums ir milzīgi liels! Rīga kā Hanzas pilsēta vienmēr ir bijusi centrs. Skandināvi kļūst greisirdīgi — mēs varam kļūt par zinātnes un tehnoloģiju centru. Mums ir bijusi Krievijas impērijas *Russo-Balt* mašīnbūve, VEF ar *Minox* un Irbite — ne tikai gleznotājs, bet arī aviokonstruktors! Kad to stāstāt, neviens nevar teikt, ka esat no bauru tautas, nenotikušas nācījas. Tās ir mūsu saknes, uz kurām atsperties, varam iet tālāk.

Jūsu dzimtas cilvēkiem ir dots ne tikai izcili veikt savu darbu, bet arī runāt uz tautu — tā ir misijas apziņa, dāvana...?

Jūs uzdevāt ļoti grūtu jautājumu. Varbūt tas ir narcisms, nezinu (*smejas*). Dažādas lietas. Daudz kas, īpaši medicīnā, nāk ar laiku. Protams, es tagad runāju un domāju mazliet citādāk nekā tad, kad tikai operēju. Mans otrs brālēns Pauls Stradiņš, ar kuru izaugām blakus, ir liels zinātnieks — fiziķis, bet ārkārtīgi tuvs dabai, bioloģijai. Atklāti runājot, domāju, mēs tur vēl redzēsim visādus brīnumus, jo Paulam ir arī milzīga interese par nano, dzīvības daļiņām.

Pauls dzīvo ārpus Latvijas?

Jā, Denverā, Amerikā. Savukārt mūsu бабушкai Ņinai Fjodorovnai bija pilnīgi cits skatījums uz dzīvi.

Mana tēva Andreja Ērgļa tēvs Pauls Ērglis bija Latvijas skolu inspektors — viņu tā īsti neatceros. Mans tēvs bija ķīmiķis, vecmāmiņai bija liela interese par literatūru, viņa bija filoloģe. Laimīgā kārtā sagadījās, ka viņi neaizbrauca no Latvijas, kā liela daļa intelīģences. Bet grūti pateikt, kā ir ar to dzimtu — sevišķi neanalizēju. Vienā brīdī vienkārši saproti, ka ir lietas, kas jādara, varbūt zināmā mērā — pat dzīve piespiež.

Jums piemīt arī zināms avantūrisms, un tas esot no polārpētnieka jūsu senčos...

To man Pēteris atgādināja, kad kardiķirurgi un maniem 50 gadiem man uzdāvināja gabaliņu uz Mēness.

Esat to aplūkojis teleskopā?

Nē, bet viņi man *Google* parādīja (*sme-*

Ērglis un teniss

Andrejs Ērglis sludina aktīvu dzīvesveidu. Pats kopš bērnības nodarbojies ar basketbolu, tagad — arī ar hokeju un tenisu, viņš sasniedz augstus rezultātus starptautiskos amatieru čempionātos. Zinātāji teic, ka Ērglis spēlējot emocionāli, kaut pats apgalvo, ka ļoti svarīgi ir saglabāt līdzsvaru. Pats Andrejs apgalvo, ka teniss esot ļoti līdzīgs operācijām — arī tur esot viens pret vienu ar pretinieku.

Arī saviem kolēģiem un skolniekiem viņš iesaka spēlēt tenisu, tas trenējot ārstam tik nepieciešamo koncentrēšanos. Fiziskā sagatavotība palīdz izturēt garās operāciju stundas, kuras var iēlgt pat līdz vienpadsmitiem vakarā.

Viņa skolotājs apgalvo, ka tenisā Ērglis esot audzis fenomenāli, jau vairākus gadus brauc uz pasaules čempionātu senioriem un uzvarējis Vācijas, Norvēģijas, Kanādas sportistus, pat bijušos olimpniekus.

Ērglis un kalni

Par to, ka Andrejs Ērglis ir gan cīnītājs, gan dzīves baudītājs, liecina viens no viņa iemīļotākajiem vaļaspriekiem — kalni. Viņš tajos gan kāpj, gan slēpo — gan Kolorādo kalnos ASV, gan Kilimandžāro — Āfrikas augstākajā punktā *Uhuru peak*, Himalajos Nepālā, Andu kalnos Dienvidamerikā.

jas). Esmu par to ļoti pateicīgs. Nezinu, kā to apgūšu, bet man kā Mazajam princim patīk (*smejas*) — pietiek ar to, ka ir kaut virtuāls gabaliņš. Es ļoti labi atceros kādu braucienu uz Līvāniem, pēc tam uz Api — man kā bērnam tas bija kas īpašs. *Pobedā* sasedās ļoti daudz cilvēku, pat nesaprotu, kā tas bija iespējams, tajā laikā visi droši vien bija ļoti veselīgi un tievi. Protams, mašīna man šķita milzīgi liela!

IR KAM PAJAUTĀT...

Parasti kļūstam superjūtīgi, kad runa ir par mūsu tuvinieku veselību. Kas notiek ar jums — taisnā ceļā transportējāt pie labākajiem speciālistiem?

Atklāti sakot, mēs esam tā radināti, arī mana mamma mani tā audzināja — diezgan daudz ko paciest.

Paciest!?

Jā, ka nav daudz jāsūdzas. Kaut gan varbūt tas nemaz nav isti pareizi. Bet par situācijām ar tuviniekiem... redziet, nezinu, ko nozīmē "vislabākie", bet ir ārsti, kuriem es ticu. Mani neinteresē, cik viņš ir ārkārtīgi... glancēts (*smejas*)...

Vai cik viņš ir uzticīgs sievai...

Tas, atklāti sakot, nekorelē (*smejas*). Man mamma kādreiz mācīja, ka nekad nevajag svešās gultās līst, un to es diezgan labi atceros.

Mani interesē galvenokārt profesionalitāte, un to diezgan ātri var ieraudzīt. Protams, tagad mazāk zinu jaunos ārstus, bet viņi bieži izpilda lietas, ko nekad nav darījuši mana gādā gājuma vai drusku vecāki kolēģi.

Tā ir vislabākā sajūta — ka varu ko pajautāt saviem skolniekiem. Jūs ne-

varat iztēloties, cik tas ir fantastiski — sākt saprast, ka jūsu bērni ir gudrāki par jums.

Tā ir salda sajūta.

Precīzi sakāt — salda! Man tiešām ir laimējies — vienmēr ir kam pajautāt. To drēbi ātri jūt. Ķirurgam jau nav daudz jārunā, bet jādara. Lai gan strādājam caur mazajiem katetriem, tas ir tieši tāds pats ķirurga roku darbs. Traumatologi un onkologi reizēm mēdz būt paskarbi, bet tas nenozīmē, ka viņi ir slikti speciālisti.

Tāpēc es mazliet uztraucos par to, ko sakāt par mūsu dzimtu — jo tie, kas ļoti labi jūt, kādreiz var darītāji. Karš pret medicīnu ir karš pret tautu — visu laiku negatīvo informāciju portālos liek, domāju, mums ne pārāk draudzīgas sabiedrības daļas.

Es tiešām labi zinu, kā ir citur

Sirds veselības veicināšanas kampaņa — vilcienā pasažieriem tika mērīts asinsspiediens.

Ērglis un bohēma

Latvijas radošās elites pārstāvju, mūziķu, aktieru un mākslinieku sabiedrību Andrejs Ērglis iepazīna jau bērnībā, kad šādi apgaroti jaudis viesojās pie viņa vecākiem Āgenskalna mājā. Arī pats Andrejs jaunībā sapņoja uzņemt kino un, lai arī mācījās eksaktajā 1. vidusskolā, paralēli piestrādāja radio. "Bija ideja, ka es varētu būt režisors, bet tā arī nesaņēmos, tas avontūrista gars līdz galam nenostādāja," atzīst Ērglis. Taču melnbaltais itāļu kino — Fellīni un Viskonti, Nāve Venēcijā un Romas brīvdienas — viņu fascinē joprojām. Māksla un literatūra trenē cilvēka iztēli. Tā noderot arī kardiologa darbā, ir jāredz kompozīcija, apgalvo profesors. Viņam patīk mākslinieki, un viena sirds daļa raujas būt viņu brīvajā lidojumā. Diemžēl ar daudziem nākas tikties slimnīcā — lai ārstētu viņu traušlās, salauztās sirdis. Laiks, kad pats mēdza norauties no ķēdes, Ērglim ir aiz muguras.

Kopā ar Raimundu Paulu.

pausulē. Tikko operēju Indijā, atbraucu no Amerikas, man ir labi draugi Krievijā, arī Polijā, Dānijā, Somijā, Itālijā, Holandē, mācījos un strādāju Austrālijā — varu sa-līdzināt, un Latvija tiešām nav slikta.

Kāda pašjūvība cilvēkiem ir, paralēli nihilismam...

To diezgan viegli var sakārtot. Man ir klade, ko vienmēr dāvinu jaunajiem ministriem, un tā kļūst arvien biežāka — viss uzzīmēts pa gadiem, ko esam izdarījuši. Paskatieties — kā no 2005. līdz 2014. gadam ir samazinājies saslimstība ar miokarda infarktu — tieši divas reizes! Ja skatāmies uz hospitalo mirstību no infarkta — pēdējos gados tā samazinājies par 70 procentiem. Ir šausmīgi grūti ko iebilst pret argumentu, ka esat muļķis, bet skaitļi rāda ko citu... To daudzi mani skolnieki nesaprot — kad sāku strādāt, astoņdesmi-

tajos gados, mēs priecājāmies par katru gadījumu, kad cilvēks izdzīvoja pēc infarkta. Tagad tā ir ikdiena! Nesen man Daugavpilī pienāca viens ārsts: "Zināt, mums bija smags infarkts, viņš nomira!" Sāku taisnoties: "Nu ja, tā var būt..." Bet pēkšņi nāk apgasmība un saproti, ka nāve pēc infarkta mūsdienās ir reutums. Skaidrs, ka ir kļūdas! Bet tā nav sistēma. To vienmēr esmu teicis — Latvijas tauta ir ļoti inteliģenta.

LAUZTĀS SIRDIS SINDROMS

Jūs pirms vairākiem gadiem sastādījāt grāmatu *Sirds un virtuve*. Pašam atliek laika ikdienā padomāt par normālām pusdienām? Piemēram, Pauls Stradiņš esot pusdienas

laikā gājīs mājās gatavot pavisam vienkāršu ēdienu — cepis pastāvējušu biezpienu ar sīpoliem.

Nu, atklāti sakot, domāju, tur bieži vien ir leģendas (*smejas*). Par mani pašu bieži vien parūpējas tie cilvēki, kas ir man apkārt. Viņi saka, ka man vajadzētu kaut ko apēst.

Ieskrienat kabinetā, paķerat riekstus?

Jā, kādu riekstu! Un kādreiz jau man iedod kaut ko. Te ir daudz meiteņu, kas rūpējas. Tomēr jāsaka, ka dzīves ritms ir mazliet izmainījies. Mēs pašreiz dzīvojam — tas nav ne labi, ne slikti —, bet pārmaiņu laikā.

Ar mazu pārslodzi?

Noteikti. Daudzi.

Tie, kuri kaut ko dara...

Jā, bet domāju, ka Latvijā lielākā daļa kaut ko dara. Patiesību sakot, tā

ir drusku tāda laika saspiešana – ir jāpaspēj vairāk izdarīt. Mēs cināmies par profilaksi – tā ļaus pagarināt veselīgi un kvalitatīvi nodzīvotos gadus. Valsts statistikas dati liecina, ka dzīves ilgums, salīdzinot ar 1995. gadu, ir palielinājies tieši par 10 gadiem.

Jūs, staigājot gar Māras dīķi pa Ojāra Vācieša vietām, stāstījāt par lauztās sirds sindromu – ka tā tiešām ir savilkta, tīri anatomiski kļūst trausla.

Tā ir – viņa rotē. Un, kad jums ir milzīga kateholamīnu hormonu deva, tas faktiski saspazmē sirdi, tad viņa tiešām kļūst kā tāds koka gabaliņš, trausla. Un tad viņa arī lūst. Tas tiešām ir tā – kā saka, milas deļ. Var smieties. Bet, domāju, to tikai ar laiku var saprast. Kad esat jauns – kā Skalbes *Kaķīša dzirnavās* – daudz kas neaiziet. Tas varbūt ir labi! Tas pasargā, ļauj darīt daudz lietu. Es galīgi nenosodu. Kā saka – vienīgais netikums, kas pāriet, ir jaunība.

Ne visi piedzimst ar tik jūtīgu sirdi...

Tāpēc dzejniekiem, aktieriem, mūziķiem tas bieži ir daudz, daudz grūtāk. Bet tāpēc mums viņi ir jāsaprot! Sabiedrībai nav jāpārka, jāskauz otrs.

Nācijai jālepojas ar tiem, kas faktiski viņus pašus vienā vai otrā veidā padara lielākus. Viņi nav jāpārka!

Bet parasti tas tā nenotiek. Jebkura nācija pēc tam saka: "O, mums bija Oskars Vaids!", bet dzīves laikā viņu iemet cietumā! Vienkārsi – tāda ir pasaule.

Vecākās paaudzes radošie savu trauslo sirdi reizēm mēģina atmieklēt ar alkoholu.

Tas jau ir tāds normāls process... Bet ne tikai vecākās, jebkuras paaudzes...

Jaunie ir racionālāki, ja skatāmies kaut uz Mākslas akadēmiju...

Var cerēt! Bet īstenībā domāju, ka viss nav tik vienkārši. Ar alkoholu ir ļoti jāuzmanās. Bet skaidrs, ka tas var darīt arī visādas pietiekami labas lietas, kā franči saka – tas ir sociālais lubrikants, kas dzīves skarbumu tā kā nomīkstina, bet diemžēl otra puse...

Mums mantojums ir pārāk skarbs, ļoti maza sabiedrības daļa māk gūt labumu.

Jā, īpaši stipro alkoholu vajag maksimāli dabūt ārā...

Labāk atstāt kompresēm?

Var arī tā. Ir diezgan viltīga lieta – mēs to nedrīkstētu slavīnāt, bet, ja kā ārsts runājam, tad nevaram teikt, ka alkohols ir super kaitīgs. Taču diemžēl tas ļoti daudziem nes nelaimi. Tāpat kā ātri motocikli.

DĒLI UN DZIMTA

Jums ir divi lieli, skaisti dēli.

To tik viņiem vajadzētu dzirdēt, jā!

Vai jums vienmēr ir sanācis būt ne teicamniekam, bet labīniekam attiecībā uz bērniem?

Nē, nē, noteikti nē. Domāju – īpaši attiecībā uz vecāko dēlu. Mums jaunībā ļoti agri Kristaps piedzima – laikā, kad galīgi vēl nemācējām bērnus audzināt. Es tās kļūdas zinu. Un tagad man ir mazbērns... Bet, atklāti sakot, kā jau teicu – es nezinu, kā ir pareizi, kā nepareizi, visādi droši vien var būt. Ir jautājums – cik paaudžu jums tajā ģimenē ir? Tā ir nākamā lieta – ja mums būs četras labas paaudzes, ar laiku vēl pietā nāks klāt – tā ir ista ģimene, kur viens ar otru to ķēdi var dabūt stingru – tas tiešām ir tautas pamats. Kādreiz vecākā paaudze var palīdzēt jaunajiem, kas varbūt ne vienmēr prot to bērnu audzināt.

Jūs jāvāt palīdzēt?

Nu, ko tur ļāvu! Mums vecmāmiņas bija jaunas, pašas strādāja, bet vecvecmāmiņas vairs nebija...

Abi ar sievu vēl studējāt?

Jā, protams. Man bija 21 gads... Domāju, Kristapam bērniībā bija daudz labu lietu, bet daudz arī tika palaists garām.

Tagad jums ar dēliem ir maza starpība, viņiem esat jauns tētis.

Jā, es vecākajam dēlam saku – kad viņam būs 40, mēs visticamāk kļūsim par vēl labākiem draugiem nekā tagad. Jo viņš varbūt sapratīs tās lietas... Nē, nē, es jau nevaru sūdzēties. Tikai man šķiet, ka ir pareizāk, ka tagad cilvēki precas un bērni dzimst mazliet vēlāk. Bet īstenībā tas nav ne pareizi, ne nepareizi, jo, ja paskatāmies uz dzīves ilgumu, sadalām dzīvi nogriežņos – kas agrāk bija 20–25 gados, tagad tieši tas pats ir 30 gados! Toreiz dzīvojam 60 gadus, tagad dzīvosim 90 – izmaiņas ir tikai absolūtajos skaitļos, ne relatīvajos dzīves nogriežņos.

Jūsu sieva ir ārstē?

Jā, bet ne kardioloģe – paldies Dievam! (*Smejas.*) Viņa strādā estētiskajā

dermatoloģijā, taisa to skaistumu ar dažāda veida injekcijām un mācās visu ko.

Jūsu dēli aizgāja zinātnē?

Tas ir daudz par skatu teikts! Jaunākais dēls Latvijas Universitātes Medicīnas fakultāti beidz tikai šogad, pie Pētera Stradiņa un citiem ķirurgiem mācās operēt.

Tomēr iet kardioloģurģa ceļu?

Jā. Bet vecākais, Kristaps, ir izmēģinājis daudz ko – jurisprudenci studējis, ir privātpilota licence, un tagad pievēršies medicīnai. Abi ar Mārtiņu sāk iet zinātnes, pētniecības ceļu, aizrāvušies ar uztura bagātinātājiem, katrā ziņā – ideju ir daudz! Un tas nav slikti. Šis ir tikai sākums. Atklāti sakot, mani ļoti uztrauc, ka jūs jau pašā sākumā viņus ļoti celat uz pjedestāla (*smejas*). Tas ceļš ir jāiet garš.

Viņos ir arī biznesa interese – esat izgudrojuši jaunu šokolādi?

Tā ir mana ideja – ka Latvijā nepietiek ar to vien, ka zinātne ir, tā ir arī jāpielieto. Nav īsti citu resursu, kā iegūt līdzekļus, tāpēc jāizgudro jaunas, nodrīgas lietas, ko varam komercializēt un pārdot pasaulei. Mēs ļoti daudz darām arī reģeneratīvajā terapijā, jaunu ierīču radīšanā – kopā ar amerikāņiem, izraēliešiem. Bet šokolāde sadarībā ar Pūri ir ļoti labs stāsts – tas ir par komandu –, kā cilvēki sadarbojas. Viņi jau pāris gadus strādā, daudz lietu ir iemācījušies, un, domāju, viņiem daudz kas būs skaidrs.

Jums nav bail, ka viņi nobirs no zinātnes un aizies biznesā? Zinātne nav ļoti greizsirdīga dāma, kas nepieļauj sānsolus?

Jā, bet zinātne ir tāda, ka, ja tā vienreiz ir tevi pavilinājusi, tad tu pie viņas ej vēl un vēl. Jo viņa ir diezgan tāda, kā lai saka, dāma... (*smejas*).

... ar hārzmu?

Jā! Precīzi. Vienmēr esmu teicis, ka uzlikt kādu uz pētniecības adatas ir mazliet negodīgi – viņam ir grūti no tā nokāpt.

Mazais pirkstiņš ir iedots...

Jā, bet tādas lietas isti nevar spiest, tikai attīstīt. Mums ir jāieinteresē, jāpalīdz. Tas nav tikai par maniem dēliem. Ir vēl un vēl jāpopularizē šīs lietas – tad mēs nācīju dabūsim tādu, kādu gribam redzēt, – izglītotu un pietiekami laimīgu. Kaut zinātne prasa ļoti daudz – tāpat kā profesionālais sports un māksla. ■